

YARGIYA YÖNELİK SALDIRILARIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Av. Özdemir ÖZOK*

17 Mayıs 2006 günü Türk tarihine kara bir leke düştü. Hüzün ve üzüntü veren, bu kara lekenin adının önünde avukat yazan birinin eliyle yapılmış olması bizlere ayrı bir acı vermiştir. O gün, bilindiği gibi, Danıştay 2. Dairesi'ne bir silahlı saldırı gerçekleştirilmiştir. Hiçbir insani duygu ile tanımlanamayacak bu menfur saldırı sırasında millettinden aldığı yetki ile hiçbir şeyden habersiz sadece yargılama görevini yerine getiren yargıçlardan Mustafa Yücel Özbilgin yaşamını yitirdi. Daire Başkanı Mustafa Birden ile üyeler Ayfer Özdemir, Ayla Gönenc ve tetkik hakimi Ahmet Çobanoğlu yaralandılar.

Türk aydınlanma ve çağdaşlaşma hareketlerine oldum olası karşı olan karanlık odakların tetiklediği bu saldırı, laik, sosyal, hukuk devleti nitelikli Türkiye Cumhuriyeti'ne yöneltilmiştir. Türk toplumu benzeri saldırılara hiç de yabancı değildir. Pek çok fidan gibi yiğidini bu tür alçakça saldırılar sonucu toprağa verdi. Kaybettiği her yiğit insandan sonra, kendine emanet edilen ülkesine ile halkına ve bunların üzerinde tüm olumsuzluklara rağmen yükselen demokratik, laik, sosyal hukuk devletine inananlar daha çok biri birine bağlandılar , inançlarını ve dirençlerini arttırdılar. Menemen'den bu yana, Çorum, Kahramanmaraş, Sivas olaylarında yitirilen canlar; Muammer Aksoy, Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı, Çetin Emeç, Bahriye Üçok, Ali Günday hep aynı anlayışın, hep aynı kara kafanın ve onun içine yer etmiş kara düşünce temsilcilerinin kurbanlarıdır.

Ancak bu saldırılar, bu çırpınışlar boşunadır. Çünkü bu halkın, genç-ihtiyar, zengin- fakir, inanan-inanmayan, okumuş-okumamış, her kesimden insanın kendisine emanet edilen laik Cumhuriyet'e bağ-

* Türkiye Barolar Birliği Başkanı.

lılığı giderek derinleşmekte ve bir tutku haline dönüşmektedir. Menfur saldırıda yitirdiğimiz Mustafa Yücel Özbilgin'in cenaze törenine katılan on binler ve yaşanan duygusal anlar bunun en büyük kanıtıdır. Bu ve benzeri saldırılara zemin hazırlayanlar laik Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı tutum ve davranışlarını yeniden gözden geçirmelidirler. Aksi taktirde bu kan gölü kendilerini boğacaktır.

Yüksek yargı organlarından birinin yargıçlarına yapılan bu saldırıların yanında, hemen hemen her ay yargının kurucu unsuru olan savunmanın temsilcileri avukatlara da saldırılar sürdürülmektedir. Geçmişten günümüze uygulanan popülist politikalar sonucu geniş halk kitlelerinde hak, adalet ve hukuk kavramları yanlış algılanmaya başlamıştır. Yapılan her haksızlığın yapanın yanına kaldığı inancının yaygınlaşması nedeniyle de, yargıya ve yargılamaya güvenin kalmadığı acı bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çarpık anlayışın sonucu, kimileri hak ve hukuk tanımaz davranışlar sergilemekte, hukuk dışı yollara sapmaktadır. Bu olumsuzluklara karşın ülkemizde, hukukun üstünlüğü ve hukuk devletinin gerçekleşmesi yönünde büyük mücadeleler veren ve yargının savunma ayağını temsil eden avukatlar, görevlerini yaptıkları, hak aradıkları için sık sık saldırıya uğramaktadırlar. Son olarak değerli meslektaşımız İstanbul Barosu avukatlarından Av. Aydın Şahin duruşmadan çıktıktan sonra, Beyoğlu Adliye bahçesinde saldırıya uğrayarak öldürülmüştür. Savunma mesleği geçmiş dönemlerde Av. Fatma Sevük, Av. Ömer Faruk Atı, Av. Yusuf Altaylı, Av. Şavaş Bedir, Av. Elan Özgül, Av. Süleyman Ağırbaş, Av. Dursun Özdemir, Av. Vural Çelik ve Av. Ali Günday'ı menfur saldırılar sonucu yitirmiştir.

Akan her damla kandan, yitip giden her candan bu ülkeyi yönetme iddiasında olan siyasi kadrolar yanında derece derece hepimiz, tüm toplum sorumludur. Devlet hepimizin gönül ve irade birliğiyle, barış, huzur ve güvenliğin sağlanması için oluşturulmuş bir organizasyondur. Uygar birey olarak kendi vücut bütünlüğümüz yanında, toplumu oluşturan tüm bireylerin yaşam hakkını da aynı duyarlılıkla korumak ona yapılan her saldırıyı kendimize yapılmış gibi tepki göstermek durumundayız.

Yaşadığımız teknolojik çağda iletişimin bu denli geliştiği bir süreçte kitleler demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü, hukuk devleti adına yaşanan olumsuzlukları daha çabuk öğrenme olanağına sahip olduğu gibi çok etkili reflekslerde gösterebilirler. Ama maalesef Danış-

tay saldırısı dışında büyük kitlelerde derin bir yalnızlaşma ve sessizlik gözlenmektedir. Kamuoyu dediğimiz etkili, güçlü ve dinamik kitlenin mutlaka silkinerek olayları yönlendirmeye başlaması ve ülke geleceğini tehlikeye sokan her girişime, her eyleme demokratik yollarla “dur” demesi gerekmektedir. Sessizlik daha büyük acıların yaşanmasına zemin hazırlamaktadır ve hazırlayacaktır.

Demokratik yaşam sadece belirli zamanlarda sandığa gidip oy kullanmak değildir; yaşamın her anında toplumun huzuru, barışı, mutluluğu, güvenliği ve gönenci için duyarlı olmak gerekir. Kuşkusuz bu bireysel davranışlar yanında örgütlenerek, örgütlü dayanışmanın gücünün yansımaları biçiminde de olabilir. Bu bilinç ne denli gelişirse, bu bilinç ne denli dışa yansırısa ülke geleceği o denli güvenli demektir. Amaç ülke insanının barış, güven ve kardeşlik duygularıyla huzur içinde yaşamasıdır. Bütün bunlara ulaşmanın yanında, bağımsız yargıyı, insan haklarını, hukukun üstünlüğünü, gerçek hukuk devletini, eksiksiz demokrasiyi kurumlaştırmanın, halkımızı ekonomik ve sosyal refaha kavuşturmanın, çağdaş uygarlık düzeyini yakalamanın bedeli herkesin ve her kesimin toplumsal olaylara karşı duyarlı olmasından geçmektedir.

TBB kurulduğu günden buyana hep bu ilke ve kavramların yaşama geçmesi için duraksamadan uğraş vermiş ve de vermeye devam edecektir. Bu bağlamda son olarak İstanbul Barosu Yönetim Kurulu’nun aldığı karar doğrultusunda bir günlük duruşmalara girmeme eylemi desteklenmiştir. 16. 6. 2006 günü ülke genelinde gerçekleştirilen bu eylem üst düzeyde bir katılım olmuş ve her baro başkanı kendi ilinde ortak basın açıklaması yaparak eylemi başlatmıştır. Sadece baroların ve avukatların değil tüm toplumun demokrasiye ve laik, cumhuriyete ve hukukun üstünlüğü ilkesine sahip çıkması gerekir.

* * *

Son günlerde kamuoyunun yakından izlediği Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü ile ilgili dava ve Şemdinli diye anılan davada, Danıştay saldırısıyla ilgili yapılan soruşturmalardaki her aşaması tüm ayrıntıları ile yazılı ve görsel basınımızda sergilenmiştir. Bunun sonucu olarak, yargılamanın sonuna kadar suçsuz sayılma yani “masumluk karinesi” yanında kişilerin en temel haklarından olan “lekelenmeme hakkı” ağır bir biçimde ihlal edilmiştir.

Ceza yargılamasında soruşturma “kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen” evredir ve yasa hükmü gereği gizlidir. Soruşturmanın gizliliği ilkesi, şüpheli kimsenin suçsuzluk ilkesi ile korunan haklarını güvenceye almasının yanında, kanıtların karartılmasını önlemeye ve maddi gerçeğin sağlam ve hukuka uygun olarak elde edilen makul sürede ortaya çıkarılmasına hizmet etmektedir.

Bu gerçekler karşısında, soruşturma evresinde yapılan adli işlemlerle ilgili olarak şüpheli veya müdafinin dosyayı inceleme dışında, hiç kimsenin soruşturmanın ayrıntısı hakkında bilgi sahibi olmaması gerekir. Bütün bu genel kurallara karşın bugün, soruşturma işlemlerinin içeriği, ifadeler, toplanan kanıtlar çeşitli yöntemlerle yazılı ve görsel basına sızdırılmakta, bunlarla ilgili siyasi demeçler verilmekte ve soruşturmanın ayrıntısı günlerce tefrika edilmektedir. Bunun doğal sonucu bilgi kirlenmesi, yargıyı yönlendirme görülmektedir. Henüz yeni CMK’na göre mahkemesine sunulmayan ya da sunulmakla birlikte mahkemesinin inceleyerek bir karar vermediği ya da vermesi için gerekli olan 15 günlük süre geçmediği halde iddianame metni yayınlanmakta “şüpheli” durumunda olanlar basın organları önünde teşhir edilerek haklarında suç işlediklerine ilişkin kesin yargılar içeren açıklamalar yapılabilmektedir. Bu şekliyle şüpheliyi toplum önünde linç etmek anlamına gelen ve daha yargıç önüne çıkmadan kamu vicdanında mahkum etmek hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleriyle bağdaşmaz. Bu ve benzeri eylem ve davranışlar hukuka aykırı olmaları yanında, soruşturmanın gizliliği ilkesinin de ihlalidir.

Sorumlu makamlardaki siyasetçilerimizden, medya mensuplarımız ve en sade yurttaşımıza kadar hepimiz bir gün “şüpheli” konumuna düşebiliriz. En azından insan olarak o günleri düşünerek bugünlerde daha sorumlu hareket etmek durumundayız.

Böyle bir konuma düşünce “soruşturmanın gizliliği”, “masumiyet karinesi” ve “adil yargılanma hakkının ihlali” gibi kavramları haykırmanın ciddiye alınabilmesi için özellikle bugünden bu ilke ve kavramlara uygun davranışlar sergilemesi gerekir.

Hukukun egemen; barış, güven ve huzurun kalıcı olduğu yarınlarda buluşmak umuduyla.